

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๑. อะไรชื่อว่าพยัญชนะ ๑ พยัญชนะวรรคมีเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
- ก. จตุหิ + อปาเยหิ สन्धिเป็น ๑
- ข. ตัม + นิพพุตัม สन्धिเป็น ๑
- ค. จกขุวาปาลัม ตັคบทเป็น ๑
- ฌ. อธิรูปโมทติ ตັคบทเป็น ๑
- ง. ในนิคคหิตสन्धि ได้สन्धिकิริโยปกรรม ๔ คือ ๑
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. คุณนามแบ่งเป็นกี่ชั้น ๑ อะไรบ้าง ๑
- ข. นปฺงสกลิงค์ มีการันต์เท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑
- ค. ปกติสังขยา ตั้งแต่ไหนถึงไหน เป็นเอกวจนะอดีตถึงค้อย่างเดียว ๑
- ฌ. กตม, ตุมห จักเป็นสัพพนามชนิดไหน ๑
- ง. ติโร, หนุท แปลว่าอย่างไร ๑ เป็นนิบาตบอกอะไร ๑
๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. วิภคติหมวดอชชัตตนิ บอกกาลอะไร ๑ แปลว่าอย่างไร ๑
- ข. กิริยาศัพท์ใด ชื่อ เหตุกัมมวาก ๑ และมีอุทาหรณ์ว่าอย่างไร ๑
๕. กิริยาภิตก คือ ภินโน, ปมชช แปลว่าอย่างไร ๑ สำเร็จรูปมาจากอะไร ๑
- จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัยมาด้วย
- ก. ปาริ คจฺจติ สีเลนาติ ปารคู ๑
- ข. ครหิตพฺพนฺติ การยฺหํ ๑
- ค. วินติ เตนาติ วินโย ๑

๖. อะไรชื่อว่าวันทวสมาส ฯ และวันทวสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
ปุตตจีวร, สมณพราหมณา จัดเป็นอย่างไรน ฯ
๗. ในปกติตัทธิต และวิภาคตัทธิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
สากฎิโก ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงเขียนรูปวิเคราะห์มาด้วย ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. อักขระที่เหลือจากสระนั้น ๓๓ ตัว มี ก เป็นต้น มีนิคคหิตเป็นที่สุด
ชื่อว่าพยัญชนะ ๗ พยัญชนะวรรค มี ๒๕ ตัว ๗ คือ ก ข ค ฌ ง ๕ ตัวนี้
เรียกว่า ก วรรค, จ ฉ ช ฌ ญ ๕ ตัวนี้ เรียกว่า จ วรรค, ฎ ฐ ฑ ฒ ๕ ตัวนี้
เรียกว่า ฎ วรรค, ต ถ ท ธ น ๕ ตัวนี้ เรียกว่า ต วรรค, ป ผ พ ภ ม ๕ ตัวนี้
เรียกว่า ป วรรค ๗

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. จตุหิ + อปาเยหิ สนธิเป็น จตุหปาเยหิ ๗

ข. ตัม + นิพพุตัม สนธิเป็น ตนุ นิพพุตัม ๗

ค. จกขวาปาถัม ตัดบทเป็น จกขุ-อวาปาถัม ๗

ฌ. อิทปโปมโทติ ตัดบทเป็น อิธ-ปโมทติ ๗

ง. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรรม ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑
อากโม ๑ ปกติ ๑ ๗

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. คุณนามแบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ ปกติ ๑ วิเสส ๑ อติวิเสส ๑ ๗

ข. นปุงสกลิงค์ มีกัารันต์ ๓ คือ อ อิ อุ ๗

ค. ปกติสังขยา ตั้งแต่ เอgunวิสติ ถึง อฏฐนวุติ เป็นเอกวจนะ
อิตถิลิงค์อย่างเดียว ๗

ฌ. กตม เป็นอนิยม วิเสสนศัพท์นาม, คุมุห เป็นปฐิสศัพท์นาม ๗

ง. ติโร แปลว่า ภายนอก เป็นนิบาตบอที่ ๗ หนุท แปลว่า เอาเถิด
เป็นนิบาตบอกความเตือน ๗

๔. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. วิภัติหิมวตอชชัตตนิ บอกอติตกาล ตั้งแต่วันนี้ ฯ แปลว่า แล้ว, ถ้ามี อ อยู่หน้า แปลว่า ได้-แล้ว ฯ

ข. กิริยาศัพทไค กล่าวสิ่งที่เขาใช้ให้บุคคลทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของ สิ่งนั้น กิริยาศัพทนั้น ชื่อเหตุกัมมวจาก ฯ มีอุทาหรณ์ว่า สามิเกน สูเทน โอทโน ปาจาปิยเต ข้าวสุก อन्नาย ใช้พ้อครว ให้หุงอยู่ ฯ

๕. กิริยาคิตก์ คือ ภินโน แปลว่า แดกแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก ภิทู ธาตุ ในความแดก ต ปัจจย ธาตุมี ทู เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น นุน แล้วลบที่สุดธาตุ ลง สิ ปฐมาวิภัติ สำเร็จรูปเป็น ภินโน ฯ

ปมชช แปลว่า ประมาทแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก ป บทหน้า มท ธาตุ ในความประมาท ตุนาทิ ปัจจย คือ ตุน ตวา ตวาน อุปสัคอยู่หน้า แปลงปัจจยทั้ง ๓ เป็น ย ธาตุมี ทู เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดธาตุ เป็น ชช ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และ ปัจจยมาดังนี้

ก. (ผู้ใด) ย่อมถึง ซึ่งฝั่ง โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้หนึ่ง) ชื่อว่า ผู้ถึงซึ่งฝั่ง โดยปกติ ฯ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในอรรถแห่งตัสสีละ รุ ปัจจย ฯ

ข. (กรรมใด) อันเขา พึงติเตียน เหตุนั้น (กรรมนั้น) ชื่อว่า อันเขา พึงติเตียน ฯ เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ ฌย ปัจจย ฯ

ค. (บัณฑิต) ย่อมแนะนำ ด้วยอุบายนั้น เหตุนั้น (อุบายนั้น) ชื่อว่า เป็นเครื่องแนะนำ(ของบัณฑิต) ฯ เป็นกัตตุรูป กรรมสาธนะ อ ปัจจย ฯ

๖. นามนามตั้งแต่ ๒ ศัพท์ขึ้นไปท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่า ทวันทว-สมาส ฯ มี ๒ อย่าง คือ สมahaโร อสมahaโร ฯ

ปตตุจิวริ เป็นสมahaโร, สมณพurahมณา เป็น อสมahaโร ฯ

๗. ในปกติศัพท์ มีปัจจัย ๑ ตัว คือ มย ฯ ในวิภาคศัพท์ มีปัจจัย ๒ ตัว คือ ธา, โส ฯ

สากฏโก ลง ฦก ปัจจัย ในตรตฺยาพิศัพท์ ฯ วิเคราะห์ว่า สกฏฺณ จรตีติ สากฏโก ฯ
